

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst a Din 2.-, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.-, večji inzerati petih vrst a Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101, Račun pri poštnečnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

KAJ ZAHTEVA NEMČIJA

Po sporočilu francoskega poslanika v Berlinu zahteva Nemčija vrnitev Posaarja brez plebiscita, povečanje svoje vojske in neomejeno oborožitev z ofenzivnim orožjem

Pariz, 20. dec. AA. Listi posvečajo veliko pozornost noti, ki jo je včeraj prinesel v zunanje ministrstvo svetnik francoskega poslanstva v Berlinu. V tej noti opisuje francoski poslanik v Berlinu Poncet, kakšne so v bistvu zahteve nemške vlade.

Po tej noti zahteva nemška vlada pravico do vojske 300.000 mož s kratko službeno dobo ter do oborožitve z obrambnimi sredstvi, kakor so jih opredelili v Ženevi in v neomejeni količini. Na drugi strani sprejema nemška vlada nadzorstvo nad posameznimi narodno-socialističnimi napadalnimi oddelki pod pogojem, da bo to nadzorstvo veljalo tudi za predvojske ustanove in organizacije v inozemstvu. Nemška vlada je pripravljena podpisati s svojimi sosedi nenapadalne pakte za 10 let. Posaarje naj se vrne Nemčiji brez plebiscita, lastništvo tamošnjih rudnikov pa naj pripade Franciji do l. 1935.

Listi poudarjajo, da ta nota ni diplomatska nota v pravem smislu besede. Gre samo za poročilo in pojasnilo francoskega poslanika v Berlinu po razgovorih s Hitlerjem.

«Le Matin» smatra zato, da francoska vlada ni dolžna odgovoriti nanjo s posebno svojo noto. Omejila se bo najbrže na to, da bo sporočila svojemu poslaniku Poncetu svoje mnenje o vsebini njegovega poročila. Listi soglašajo na drugi strani, da izraža ta nota dokaj točno stališče, ki ga zavzema nemška vlada. Po mnenju nekih listov je nemška vlada te svoje zahteve sporočila tudi v Rim in Berlin. Pon-

cetova pojasnila o nemških zahtevah prinašajo dokaj jasnosti v sedanja diplomatska pogajanja in bodo dobrodošla zlasti Simonovemu potovanju v Pariz. Vsi listi so si nadalje edini v tem, da teh nemških zahtev ni mogoče sprejeti.

Te nemške zahteve, piše «Excelsior», pomenijo brez dvoma skrajnost, ki čemur je bila Nemčija prisiljena zaradi posredovanja Angležev in Italijanov. Pri vsakih pogajanjih pa je treba barantati.

Tudi «L'Oeuvre» naglašja, da je program nemške vlade v bistvu nesprejemljiv. Ta načrt predstavlja poizkus, da se Nemčija očitno in brez odlašanja oboroži, stališče Francije je pa splošna razorožitev in varnost.

Pozornost listov je sedaj obrnjena na pogajanja, ki se bodo vršila ob koncu tedna med angleškim zunanjim ministrom Simonom in Paulom Boncourjem. Pri teh pogajanjih bodo sedaj avtentično znane nemške zahteve dragocena podlaga za podrobne razgovore.

Angleško posredovanje

London, 20. dec. Kakor poroča diplomatski poročevalec «Daily Telegraph», bo angleški poslanik Phipps, ki se je vrnil v Berlin, informiral kancelarja Hitlerja o splošnem vtisu, ki so ga napravili nemški predlogi glede razorožitve na angleško vlado ter bo zaprosil za nadaljnja pojasnila o gotovih točkah. Medtem bo angleški zunanjim ministrom Simon na svojem potovanju v Italijo razpravljaj v Parizu s Paulom Boncourjem in Chau-

tempsom o nemških predlogih ter se nato razgovorjal z Mussolinijem o istem predmetu. Po teh sestankih bo angleška vlada točno informirana o stališčih v Parizu in Rimu ter bo mogla oceniti možnost uspeha diplomatskih pogajanj med Francijo, Nemčijo in ostalimi evropskimi državami. Jasno je že sedaj, piše list, da so po angleškem mnenju Hitlerjevi predlogi mnogo preresni in važni, da bi jih mogla kaka država, ki je zainteresirana na miru, gladko odkloniti, ne da bi razpravljala o njih, kar je očitno naslovljeno na Francijo.

Pariški poročevalec «Daily Mail» dodaja, da so po mnenju francoske vlade načrti kancelarja Hitlerja docela nesprejemljivi. Diplomatski poročevalec «Morning Post» smatra za zelo verjetno, da bi mogla francoska vlada odkloniti razgovore s Hitlerjem. S tem bi zagrešila taktično pogreško, ki bi naprtila v gotovih okoliščinah Franciji veliko odgovornost.

Povratek dr. Beneša v Prago

Praga, 20. decembra. AA. Zunanji minister dr. Beneš se je vrnil iz Pariza. Novinarjem je po prihodu izjavil, da je odšel v Pariz po informacije in zaradi izmenjave misli.

V nekem smislu, je dr. Beneš izjavil dalje, je bila moja pot simbolična. Diplomatska pogajanja, ki se bodo začela prihodnjega ponedeljka, bodo druga faza borbe za končno neodvisnost. Naš cilj je, da bomo v zvezi s temi dogodki pripravljene. Pariška pogajanja so se nanašala na priprave, ki se bodo nadaljevala na konferenci Male antante v Zagrebu.

Deklaracija španske vlade

Madrid, 20. dec. Nova španska vlada se je včeraj predstavila parlamentu. Ministrski predsednik Lerroux je prečital vladno izjavo, ki pravi med drugim, da želi nova vlada, ki je republikanska, liberalna in demokratična, ojačiti režim in sicer s spoštovanjem ustave, z vzpostavitvijo socialnega mira, z reformo zakonov, ki izvirajo iz strankarskega duha, z izenačenjem proračuna itd. Katoliški agrarec Gil Robles, čigar govor so pričakovali z veliko napetostjo, je zahteval priznanje cerkvenih ustanov in čim prejšnjo zaključitev konkordata. Agrarci v ostalem niso niti za levčarsko, niti za desničarsko diktaturo. Kot katoliški odklanjajo oboje ter svetčano izjavljajo pristanek svojih političnih prijateljev na sedanji režim. Ta izjava je desnica in sredina sprejela z viharnim odobravanjem. Monarhisti so zelo ozlovoljeni zaradi tega, ker je Gil Robles tako popolnoma in brez pridržkov prešel k republikanizmu.

Volitve v Rumuniji

Bukarešta, 20. dec. Po vsej Rumuniji se vršijo danes splošne volitve v parlament. Zaradi velikega mraza in visokega snega bo udeležba najbrže majhna. Nekatera glasovalna središča so popolnoma odrezana od okolice. V nekaterih krajih bo kmetskim prebivalstvu skoraj popolnoma nemogoče izvršiti svojo volilno dolžnost. Volilna propaganda je v zadnjih dneh skoraj popolnoma ponehala ter zaradi prometnih težkoč agitatorji niso mogli priti v posamezne vase.

Pomemben izum

Berlin, 20. dec. AA. «Berliner Tageblatt» piše, da so v Wiesbadnu izvršili zanimive poizkuse, ki so pokazali, da lahko les, impregniran s posebno snovjo, vzdrži temperaturo do 2500 stopinj Celzija. Iz tako impregniranega lesa so zgradili hišo, ki se ni vnela od požarne bombe. Čeprav povzroči z eksplozijo temperaturo 1500 stopinj Celzija.

Francosko-poljska trgovinska pogajanja

Pariz, 20. dec. AA. Pogajanja med Francijo in Poljsko o revizijski konvenciji iz l. 1924, ki je potrebna zaradi nove poljske carinske tarife, so bila zaradi božičnih praznikov prekinjena. Nadaljevala se bodo 8. januarja. Obojestranski zastopniki so se že sporazumeli glede carin za uvoz francoskega blaga na Poljsko, čim stopi v veljavo nova konvencija. Prav tako so se sporazumeli tudi glede kontingenčnega režima v obeh državah. O drugih vprašanjih se bodo pogajali v januarju.

O sodobni hrvatski umetnosti

Zanimivo predavanje odličnega zastopnika hrvatske umetnosti akad. slikarja prof. Ljube Babića

Ljubljana, 20. decembra. Sinoči je v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi predaval o sodobni hrvatski umetnosti akad. slikar prof. Ljuba Babić, član zagrebske umetniške skupine »Trojica«, ki pravkar razstavlja v Jakopičevem paviljonu. Velika dvorana je bila nabito polna, da je mnogo poslušalcev moralo stati, in k predavanju tega odličnega zastopnika hrvatske umetnosti se je

zbrala prav izbrana publika, ki smo med njo opazili predsednika Narodne galerije g. dr. Frana Windischerja z upravnikom Narodne galerije g. Janezom Zormanom in odborniki g. univ. prof. dr. Izidorjem Cankarjem in konservatorjem g. dr. Francetom Steletom ter drugimi odborniki, nadalje so se pa udeležili predavanja tudi ga sreskega načelnika Znidarčičeva, arh. Costapieria, skoraj vsi naši likovni umetniki in mnogo literatov, posebno mnogo je bilo pa dam in ženske mladine, a moške mladine smo pričakovali več.

Predavanje je bilo za nas ponižne Slovence prava senzacija, saj smo doživeli čudo, da je velik zagrebski kulturni delavec izpregovoril slovensko besedo. Po kratkih, a nad vse pristranskih besedah o lepoti jezika Prešerna, Cankarja in Zupaničeva v hrvatskem jeziku je med frenetičnim aplavzom prof. Ljuba Babić predaval v kratki in tudi stilistično lepi slovensščini. Ta ugledni reprezentant hrvatske kulture je po predavanju poudarjal, da je smatral to za svojo dolžnost, saj mu je soproga Slovenka, on sam je pa kajkavac. Res je, da je svoje predavanje dal popraviti doma, vendar smo pa Hrvati opazili le sem in tja po kakem nenavajanem naglasu, prav redko pa po širokem e.

Ko je predavatelj opisal prilike, ki je v njih nastala hrvatska umetnost, ko so bili v dobi baroka redki naročniki le cerkve in fevdalci in so nam imena večine starih umetnikov neznana, je orisal vpliv ilirskega pokreta in delo prvih narodno zavestnih hrvatskih slikarjev, zlasti pa Vjekoslava Karasa (1821-1858), Ferdia Quiquereza (1845-1893) in slavnega Nikole Mašića, nato pa Izidorja Kršnjavega, ki je kot hrvatski prosvetni šef zbral v Zagrebu Vlaho Bukovca, Celestina Medovića, Belo Čikoša, Otona Ivekovića, Črnčiča, Kovačevića i. dr., ki z njimi l. 1898. prvič nastopi hrvatska moderna umetnost. Na njihovih delih vidimo vplive raznih evropskih šol in akademizma, zlasti pa dunajski secesionizem. Sam kreativni postulat ni imel prave smeri, kakor tudi izrazito naše upodabljalno izražanje, ki bi bilo vezano na čas, na našo grudo, naš narod, ni med njimi še našlo svojega avtorja. Ko je podal obširno analizo in karakteristiko te skupine ter njen vpliv, je predavatelj konstatiral, da je bila umetnost tedaj hrvatski družbi le dekoracija, a kontakta ta družba z umetnostjo ni imela nobenega (kakor pri nas!). Poudarjal je, da Hrvati niso imeli niti izrazitih impresionistov, niti kubistov, pač pa močne posameznike, ki značijo pionirstvo in pripravo za pravo hrvatsko umetnost. Hrvatski narod sam s svojo kmečko umetnostjo skler prevzema tuje, a ustvarja nove, svoje oblike, k nikdar niso kopije, temveč samorodne hrvatske umetnosti.

Mnogo je obetal genialni Josip Račić in tudi njegovi vrstniki Miroslav Kraljević ter Vladimir Bečić, ki je član »Trojice«, in razstavlja v Jakopičevi razstavi, so še impresionistično orientirani. Vladimir Bečić je najboljši hrvatski mojster čopiča. Trije imajo pariško orientacijo in so dvignili hrvatsko secesijo s ploskovnim, ornamentalnim in stiliziranim reševanjem problemov. Največ teh elementov ima sloviti grafik Tomislav Krizman, a tudi njegov vrstnik Mirko Račić. Iskanje stila se opaža tudi pri Joži Kljakoviću, ki je predvsem nanj vplivala Meštrovičeva stilizacija. Sem prištevajo predavatelj tudi

Maksimilijana Vanko, Milivoja Uzelca in Vladimirja Varjaja. Ko je na kratko orisal Gecana in M. Trepšeta ter Zlatka Šulentića, je opozoril, da je najtenkočutnejši hrvatski slikar prof. Marin Tartaglia, ki tudi v Ljubljani uživa največje simpatije. Tudi pokrajine pokojnega Steinerja govore o visokem nivoju, vendar pa jasne in čiste barve in domače dalmatinske pokrajine označujejo za pravega slikarja šole Jerolima Mišića. Ta slikarski razvoj se dnevno širi vse širje in širje in čim dalje več talentov in delavcev se zbira, ki ustvarjajo samostojno hrvatsko umetnost. Cela vrsta talentiranih mladih, kakor so Ružička, Tomašević, Postružnik, Junek, Hegedušić, Detoni, Parać, Motlika, Plandić, Kovačević i. dr., je sprejela svojo prvo in glavno slikarsko izobrazbo že na zagrebski umetniški akademiji. Ta generacija, polna mladosti in mladostnega žara, išče svoja pota, skuša postaviti tujim slikarskim, tehničnim in ideološkim vrednotam nasproti istovredne, paralelne, a pri tem svojevrstne osebnostne vrednote. Oton Postružnik, Omer Mujadžić in Parać ter Plandić so značilni predstavniki te smeri, še bolj samostojni so pa mladi umetniki, ki so zbrani v skupini »Zemljaci«. Najbolj žilav in najbolj izrazito hrvatski je Krsto Hegedušić, ki obeta postati prvi hrvatski Brueghel.

Skromno je predavatelj postavil šele na konec svoja dela, ki je iz njih že na razstavi tudi slovenska javnost spoznala enega najmočnejših hrvatskih mojstrov. Zadnje je pokazal sliko s knjigo in šopkom, nato pa končal: »Resnično slikam knjigo in obenem mislim, da je ta knjiga potrebna, ker bo v njej pregled naših naporov in teženj na polju likovne umetnosti. Držim, da se izplača zbrati v to knjigo vse naše napore, kakor v nekaj šopek, čeprav skromen. Pri tem pa je potrebno odvrdeti vse one papirne in tiskarske rože ter umetno cvetje. Če pa ni mogoče tega odvrdeti, moramo vse to vsaj oddeliti od živca, zdravega in našega, da se po tem potu približamo našemu končnemu čistemu upodabljalnemu izražanju, izražanju našega časa, naše zemlje in našega naroda.«

Objektivno je presodil in karakteriziral slikar Ljuba Babić vso hrvatsko umetnost, ki jo je pokazal tudi v prav dobrih sklopih slikah, pri tem je pa odkril tudi svoje veliko mehko srce za Slovenijo in za napredek vse jugoslovenske umetnosti.

Odpovedan poset francoskih parlamentarcev na Madžarskem

Budimpešta, 20. dec. V madžarski javnosti je zelo neljubu odjeknilo dejstvo, da je skupina 30 francoskih parlamentarcev, ki bi imela prispeti v ponedeljek v Budimpešto v svrhu proučitve razmer na Madžarskem, odpovedala v zadnjem trenutku svoj poset. V Budimpešti smatrajo splošno, da navedeni vzroki za to odpoved, namreč sedanje neugodno vreme ter prometne težkoče, niso utemeljeni, ker Madžarska ne leži kje v osrednji Aziji, pač pa so bili političnega značaja, če se upošteva zadnji poset češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša v Parizu.

Katastrofalen ciklon v Indiji

London, 20. dec. AA. «Daily Express» poroča iz Madrasa, da je v Južni Indiji divjal silen ciklon, kakor ga doslej še ne pomnijo. Nagravil je velikansko škodo. Posebno hudo je ciklon besnel v pokrajini Podibseriju in Negapaianu. Kakor poročajo, je ciklon zahteval 359 smrtnih žrtev.

Smrt Dalaj Lama

Thassa, 20. decembra. Dne 17. decembra je umrl tibetanski vladar Dalaj Lama. Star je bil 60 let.

Ustanovitev orientalskega zavoda v Rimu

Rim, 20. decembra AA. Tu bo 22. decembra otvorjen zavod za srednji in daljni vzhod. V zavod bodo sprejemali dijake iz Sirije, Palestine, Iraka, Egipta, Perzije, Afganistana, Indije, Siama, Kitajske in Japonske.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 2302.63 — 2318.99, Berlin 1365.69 — 1376.49, Bruselj 797.18 — 801.12, Curih 1108.35 — 1113.85, London 186.80 — 188.40, Newyork 2616.61 — 2644.87, Pariz 224.63 — 225.75, Praga 170.12 — 170.98, Trst 300.57 — 302.97 (premija 23.5 odst.). Avstrijski šilling v privatnem kliringu 9.10.

INOZEMSKE BORZE.

Curih, 20. decembra. Pariz 20.2675, London 16.8850, Newyork 328.75, Bruselj 71.9250, Milan 27.16, Madrid 42.30, Amsterdam 207.75, Berlin 123.40, Dunaj 53.—, Praga 15.35, Varšava 53.—, Bukarešta 3.06.

Naša gospodarska politika

Izjava senatorja dr. Frangeša fašističnemu listu o gospodarskem sodelovanju z Italijo

20. dec. «Lavoro Fascista» je objavil razgovor svojega zagrebškega poročevalca z jugoslovenskim senatorjem dr. Frangešem. Fašistični novinar je vprašal senatorja dr. Frangeša, ali se naj zadnji sestanki vladarjev in ministrov srednjeevropskih ter balkanskih držav tolmačijo v smislu Monroejeve doktrine za Balkan. Senator dr. Frangeš je odgovoril, da morajo balkanske države kot agrarne dežele računati z gospodarskim sodelovanjem z zapadnimi državami, če pa bi ne našle v zapadnih državah nobenega primernega odziva, bi morale usmeriti svojo gospodarsko politiko proti vzhodni aredozemi kotlini. Senator dr. Frangeš je poudaril, da bi države Male antante z veseljem pozdravile, če bi mogle priti do gospodarske konsolidacije z vsemi podunavskimi držav-

mi. V soglasju z Mussolinijevim spomenico bo Jugoslavija poizkušala v prvi vrsti poglobiti odnose z Italijo in Avstrijo, ki ji prištevata k svojim najboljšim odjemalcem.

O gospodarskih odnosih z Italijo je izjavil senator dr. Frangeš, da se promet kljub političnim motnjam razvija vsak čas na solidni podlagi in da ni bilo nikdar nobenega povoda za pritožbe. Skupna meja in hitri transporti so podlaga, na kateri se obe državi medsebojno izpolnjujeta. Zato bo Jugoslavija na novo izpolnila svoje odnose z Italijo v skladu s smernicami moderne gospodarske politike. Obstojta upanje, je zaključil senator dr. Frangeš svojo izjavo, da bo omiljenju napetosti med obema državama, ki se že kaže, kmalu prišlo do zopetnega gospodarskega zblizanja.

Velika vohunska afera v Franciji

V Franciji so izsledili na široko razpredeno vohunsko organizacijo — Doslej so aretirali že 18 sumljivih ljudi

Pariz, 20. dec. AA. Francoski policiji se je posrečilo odkriti družbo, ki je v Franciji vohunila za neko tujo državo. Današnji jutranjiki prinašajo dolge članke o tej vohunski aferi in pravijo, da se je posrečilo odkriti po zaslugi temeljite preiskave, ki jo je vršilo 300 detektivov celih 18 mesecev po vsej Franciji. Aretacije članov te družbe so se začele pred dvema dneva in so doslej aretirali v Parizu in drugod po deželi kar 18 oseb. Imen aretiranih vohunov še niso objavili, doznavajo se pa, da pripadajo raznim narodnostim. Med njimi so Italijani in Poljaki, pa tudi Francozi sami.

Kakor poročajo listi različno glede na-

rodnosti aretirancev, tako se tudi ne ujema jo glede števila aretiranih oseb, vsi pa soglašajo, da je v aferi kompromitirana tudi neka Francozinja, hči nekake upokojenega policijskega komisarja iz Pariza.

«Petit Parisien» popisuje način delovanja te vohunske tolpe in pravi, da gre za nekega mafijo, katere člani niso drug drugega poznali, vsi so pa bili v zvezi z neko centralno osebnostjo.

«Matin» je imel priliko postaviti na postojnem mestu direktna vprašanja glede narodnosti oseb, ki so vpletene v to afero, dobil je pa samo splošen odgovor z izjavo, da gre za vohunstvo velikega obsega.

Konec vojne v Južni Ameriki

Premirje med Bolivijo in Paraguayem — Uspešno posredovanje panameriške konference

Newyork, 20. dec. Kakor poročajo iz Montevidea, so zastopniki Bolivije in Paragvaya izjavili na panameriški konferenci svojo pripravljenost, da sklenejo premirje. Nato je bilo dogovorjeno, da se prične mirovna pogajanja in da se spor zaradi Gran Chaca reši z razsodiščnim postopanjem. To odločitev so v Montevideu slovesno proslavili. Premirje se je pričelo ob 12. uri in ima trajati do 31. decembra. Med tem časom bo skušala panameriška konferenca s predsednikom urugvajske republike Ter-

ro na čelu doseči končnovečnjen dogovor. Pogoj za premirje, ki je bilo doseženo s posredovanjem Urugvaya, vsebujejo umaknitev obojestranskih čet z ozemlja Gran Chaca, demobilizacijo obeh vojsk in pripravljenost, da se spor zaradi Gran Chaca reši po razsodišču.

Panameriška konferenca bo zasedala toliko časa, da bodo izvedeni pogojni premirja, predvsem pa, dokler se ne bodo umaknile čete s spornega ozemlja.

Odprli smo novo prodajalno

v Ljubljani VII — **Plata** ŠIŠKA — pri stari cerkvi

A. O. Emery:

250

Dve siroti

Roman

»Foudroyant« se je nagel na stran in opisal krivuljo z lahko galebo, ki se komaj dotika s krili valov.

Tisti hip se je tema nad morjem še bolj zgostila; nebo so bili namreč zakrili črni oblaki, oznanjajoč nevihto.

— Takoj dobimo močan veter, — je dejal krmar častnikom, ki so ga bili obstopili, da bi zvedeli, kaj se pripravlja. Krmar je hitro izpolnjeval kapitanova povelja. Tako se je sovražna ladja kmalu izgubila v temi.

Ta čas se je obrnilo več častnikov na krmarja z vprašanjem, kam ladja pluje.

— Naravnost naprej, vražja strela! — je odgovoril Mathieu. — Saj to lahko sami vidite, če imate kaj prida oči.

Komaj je stari Mathieu izgovoril te besede, je zaklical na straži stoječi mornar:

— Ladja se vidi!... Na levi strani!

— Gromska strela! — je zarohnel krmar, — torej smo sredi teh rokavov.

Kapitan je hodil z daljnogledom v roki po krovu in si prizadeval ugotoviti, kako daleč je še napovedana ladja in v katero smer pluje.

Komaj je pa opazil v temi njene obise, se je straža znova oglasila:

— Ladja se vidi!... Na desni strani!

— Saj so kar tri! — je vzklisknil stari Mathieu, ko se je kapitan naenkrat ustavil pred njim.

— Vidiš! — je vprašal Mathieu, ki je razumel, kaj pomeni kapitanov glas.

...No, kaj... — je ponovil. — Treba je najti izhod iz te pasti!... Potrpite malo, kapitan, sam grem pogledat, kako stvar stoji.

In stari mornar, ki je izročil krmilo podrejenemu mornarju, sam je pa uprl pogled v temo. Potem se je pa obrnil h kapitanu, rekoč:

— Na levi strani bo najbrž brick, ker vidim samo dva jambora...

— Na desni strani je pa velika fregata, za to ti jamčim, Mathieu, — je pripomnil kapitan.

Kljub neprijetnemu položaju sta ohranila oba popoln mir.

— Zdaj se nam približujejo od leve, zdaj od desne strani, — je dejal stari Mathieu mirno. — Ne preostaja nam nič drugega, nego prebiti se skozi to verigo.

— Naprej, je-li? — Ne, kapitan, kajti naleteti bi mogli na ladjo, ki smo jo opazili najprej.

— No, torej, kaže nam samo obrniti se nazaj.

— Bogme, drugega izhoda vsaj zaenkrat res ne vidim.

In tiho je pripomnil:

— Če pojde tako naprej, se bodo ti prokleti rokavji igrali z nami kakor otroci z igračkami... Končno, kapitan, morje je morje... Človek ne more vedno delati po svoji glavi...

Ozrl se je vprašujoče na kapitana, rekoč:

— Pozor, dečki, obrnite ladjo!

Komaj se je začela ladja obračati, je straža že tretjič zaklicala:

— Ladja se vidi!... Zadaj!

— Tristo vragov! — je zarohnel Mathieu.

— Še tega je nam manjkalo.

— Če bi ne bili zdaj pravočasno posvarjeni, bi bili naleteli baš na tega tretjega lopova! — je dejal kapitan.

— Kakšna ladja pa je to, kapitan?

— Ali jo vidite?

— Korveta, — je odgovoril kapitan.

Bilo je jasno, da je kapitan zelo slabe volje in da bo njegova jeza vsak čas izbruhnila.

Res je že izgubljal potrpežljivost.

Prvi hip se je sicer strinjal s predlogom viteza de Vaudreya, toda kmalu se mu je začela ta taktika upirati.

— Kako bi se mogel neprestano umikati sovražnim ladjam, ki so bile že tako blizu, da bi jih lahko njegovi topovi obstreljevali?

Stari Mathieu je dobro vedel, da goji kapitan skrivno misel, ki je popolnoma nasprotovela sklepom posvetovanja. Uganil je, kakšne misli roje kapitanu po glavi.

In hotel je stopiti mu naproti.

— Kapitan, — je dejal, — vem dobro, da vas to jezi... Ni vam po volji, da mora naš »Foudroyant« bežati na širno morje daleč od sovražnih ladij, ki jih tu kar mrgoli okrog nas...

...Tristo vragov, kapitan, saj sami dobro veste, da se gremo tu slepe miši s temi prokletimi angleškimi ladjami in da jim bo zelo težko uiti.

— Baš zato, ker bo to težko, in ker nam bo potrebna spretnost, pa tudi zvižaja, da se izmuznemo tem orjakom, sem sklenil...

— Ravnanje se po nasvetu tega mladega oficirca?

In ne spuščati se v boj... jamčiti pa ne morem, da se »Foudroyant« ne bo mogel premagovati in da pošlje iz žrel svojih topov pozdrav prvi sovražni ladji, ki se mu približa.

Naenkrat je nastal na ladji trušč in s tem je bil razgovor med kapitanom in krmarjem prekinjen.

Častniki, med njimi tudi Roger, so nestrpno pričakovali, kaj se bo zgodilo. Kar so zagledali dobre pol minute pred »Foudroyantom« angleško ladjo. Straža je ni bila pravočasno opazila, ker je bilo morje zelo razburkano in so visoki valovi zapirali razgled.

Stari Mathieu in kapitan sta planila med častnike in mornarje.

Hnušč in trušč je postajal vedno večji. Kapitan je z enim pogledom presodil položaj.

— Ta nam ne sme utiti! — je zaklical na ves glas.

Angleška ladja je lahno rezala valove. Vetr jo je naglo gnal naprej.

— K topovom! — je zapovedal kapitan »Foudroyantu«.

Toda v naslednjem hipu sta skočila k njemu krmar in vitez de Vaudrey.

Oba sta dobro slišala kapitanovo povelje.

Vitez je bil tako razburjen, da se mu je glas močno tresel, ko je spregovoril:

— Gospod poveljnik, dovolite mi opozoriti vas, da bodo po prvem našem strelu vse sovražne ladje vedele, da je francoska ladja sredi med njimi... In potem se ne bomo več borili samo z eno angleško ladjo, temveč z vso eskadro, ki nas zasuje z dežjem svojih krogel.

— Smešno, — je odgovoril kapitan, ki je bil tako razburjen, da je pozabil, da govori vitez z vitezom.

Roger je odgovoril na to predrznost samo:

— Te besede bi pristojale navadnemu neogroženemu mornarju, ki se zahteva od njega samo jumaštev v boju ne pa trezen predvarek pred bojem. Toda meni se zdi, gospod poveljnik, da bi bilo morda pametneje z zvižajo ločiti to sovražno ladjo od drugih.

— Potem pa napasti jo, tristo vragov!... Vitez ima prav... Tako se govori, — je vzklisknil stari Mathieu ves navdušen.

Potem se je pa obrnil h kapitanu, rekoč:

— Gotovo ste tudi vi tako mislili, gospod kapitan... To vam berem iz oči.

Kapitan je čutil, da se je njegova jeza naenkrat polegla. Zdaj je imel priložnost nasiti svojo bojaželjnost.

— Stori vse, da izvabiš to proketo ladjo pet ali šest milj proti zapadu, — je velel krmarju... Bomo že našli koteček, kjer obračunamo z njo, predno ji bodo mogle druge ladje priti na pomoč.

Feldmaršal Potiorek umrl

Njegova nesposobnost je zakrivila v začetku vojne strahoviti poraz avstro-ogrsko vojske v Srbiji

Že večeraj smo kravko poročali, da je umrl v ponedeljek v Celovcu vpo-kojeni feldmaršal avstro-ogrsko armade Oskar Potiorek. Šele pred tremi tedni je praznoval 80 letnico rojstva. Z njegovim imenom je tesno zvezano razdobje predvojnega razvoja v Bosni in Hercegovini. Potiorek je bil tam predsednik deželne vlade že med krizo 1912 do 1914 in zadnja leta njegovega življenja so krožile vesti, da ga zadene neposredna krivda, da sta bila 28. junija 1914 v Sarajevu umorjena Franc Ferdinand in njegova soproga.

Takoj v začetku svetovne vojne je bil Potiorek imenovan za poveljnika 5. in 6. avstrijske armade, poslanih proti Srbiji. Kot tak je zakrivil smrt mnogih srbskih bojnikov za svobodo, ki jih je na njegovo povelje avstro-ogrsko soldateska mučila in obešala.

Zakrivil je pa tudi smrt tisočev vojakov avstro-ogrsko armade. V novembru 1914, ko je bil že velik del vojaških sil odpoklican na rusko bojišče, je sklenil Potiorek položiti staremu cesarju na dan njegovega rojstva 18. avgusta k nogam kot vojno darilo poraženo Srbijo. Zato je odredil splošno ofenzivno deloma od Save, deloma z zapada od Drine. Glavno važnost je polagal na drinsko fronto, kamor sta bila poklicana 15. in 16. armadni zbor.

Ker je bila pa terena vojna vojska na drugem bojišču, je moral Potiorek navesti na Srbijo z neizvežbanimi domobranci, ki niti dobro oboroženi niso bili. Potiorek tudi ni imel dovolj gor-skega topništva in tako je navalil proti dobro oboroženi in utrjeni srbski armadi na Drini s poljskimi topovi, ki so se po blatnih cestah le težko pomikali naprej.

Med 7. in 9. novembrom 1914 se mu je vendarle posrečilo zasesti srbske utrdbe na Drini potisniti Srbe nazaj. Osmi armadni zbor pod poveljstvom generala Krausa je sicer naglo prodiral od severa po ravnini, pač so pa od zapada proti Srbiji prodirajoče čete popolnoma odpovedale. V bitkah ob reki Kolubari Avstrijci niso mogli niti dovolj pehote, niti hrane, niti krme za konje. Na tisoče vojakov je padlo že pri proboju utrjenih gorskih postojank, a ko je 18. decembra 1914 srbska armada od gornjega Milanovca prešla v ofenzivo, je v nekaj urah porazila obe avstrijski armadi pod poveljstvom feldmaršala Potioreka. Av-

strijske čete so začele panično bežati. Avstrijci so izgubili mnogo topov, na tisoče vojakov so Srbi ujeli in pozneje so ti vojaki med umikom srbske vojske preko Albanije večinoma pomrli. Potiorekova nesposobnost je uničila vse uspehe 8. armadnega zbora in že sredi decembra ni bilo na srbski zemlji nobenega avstrijskega vojaka več. 23. decembra 1914 je bil Potiorek vpo-kojen in od takrat je živel v Celovcu pri svojih sorodnikih v dokaj skromnih gmetnih razmerah. Pred et ga je zadela kap in od tega udarca si do smrti ni opomogel.

Potiorek je bil Korošec, študiral je vojaško akademijo in leta 1871 je postal častnik. Že leta 1877 je bil poklican v generalni štab, kjer je bil zaposlen v oddelku za vojaške operacije in leta 1892 je postal kot polkovnik šef tega oddelka. Leta 1898 je postal generalmajor in poveljnik 64. pehotne brigade, čez štiri leta pa namestnik načelnika generalnega štaba avstro-ogrsko armade. Ko je stari načelnik generalnega štaba grof Beck leta 1906 odstopil, je bil njegov namestnik Potiorek kot feldmaršallajntant premeščen v Gradec, kjer je prevzel poveljstvo 3. armadnega zbora. Z imenovanjem za feldmaršala in inspektorja armade je bila leta 1910 njegova vojaška kariera končana.

Ta čas pa so se razmere v Bosni in Hercegovini za Avstrijco politično tako poslabšale, da je bil poklican na čelo obeh dežel za pehotnim generalom Varesaninom kot deželni glavar Potiorek. Pa tudi tam ni dosegel prav nobenega političnega uspeha in tragičen dokaz popolnega filjaska njegovega poslanstva je bil sarajevski atentat. Da je bil kljub temu imenovan za poveljnika balkanske armade, se je moral zahvaliti priljubljenosti pri cesarju, toda to je bil eden usodnih ukrepov v začetku svetovne vojne, ki je tudi pripomogel k polnemu in razpadu stare Avstro-Ogrske.

Solnčna in senčna stran.

Zakon ima svojo solnčno in senčno stran. Solnčna je ta, da človek ni sam, senčna pa, da sta dva skupaj.

Moderna mladina.

— Kaj moramo storiti, Emil, da nam bo odpuščeno?

— Grešiti, gospod učitelj.

Tako poprej po cele dneve

Tako sedaj le nekaj ur

P S T Patent Stopf Twist je nov svetovni patent, ki prinaša gospodinjam velik prihranek na času in denarju.

P S T je z navdušenjem sprejelo na milijone gospodinj v Nemčiji, Franciji, Belgiji, Španiji, Švici, Poljski itd.

P S T prodaja na drobno po Din 7.— komad veletrgovina z galanterijo

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA, Sv. Petra nasip št. 7

DARILA ZA BOŽIČ PRAKTIČNA IN ZELO POCENI

Na primer:

4 m volnenega blaga za obleko **Din 92.—**
 4 m barhenta za obleko **Din 48.—**
 10 m flanele **Din 80.—**

žepni robčki, šifon i. t. d., i. t. d. nudi trvdka

NOVAK — KONGRESNI TRG ŠTEV. 15
 (NASPROTI NUNSKI CERKVI)

MODERNE SPALNICE (orehova korenina) iz trdega in mehkega lesa, kuhinjsko in drugo oropavo dobite najceneje pri: Matija Andlovic, Ljubljana, Komenskega ulica št. 34. Korčula. 4901

ZELO UGODNA PRILIKA! 50 hl starega črnega vina iz lastnih vinogradov, do 13 % gradacije po Din 3.50 franko Split, proda Ante Škrabalo, na Komenskega ulica št. 34. Korčula. 4901

„EDISON BELL“ gramofoni tudi na obroke!

moderni radioaparati

SMUČI

in vse smučarske potrebščine nabavite si najceneje za božič pri **JOS. BANJAI** LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 20. Telefon 34-19

Modna konfekcija Najboljši nakup **A. PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14. 11/T**

Vaše kisle lice je zoperno

vaši okolič. Za vaše razvedrilo vam posodi plošče in gramofon:

„ŠLAGER“ Aleksandrova cesta 4, prehod »Viktorije«

IZGOTOVLJENE PERNICE 180x115 iz finega puh. perja Din 230.— do 280.—; la puh Din 450.— in 610.—.

SVILENE PUHASTE ODEJE Din 780.— in 950.—. Na zalogi vse vrste klotaste odeje. Razpošilja po povzetju — Rudolf Sever, Ljubljana, Marjini trg 2

Že vaši predniki so pred več kot 60 leti kupovali blago v splošno znani trgovini

R. MIKLAUC (poleg škofije) zato boste šli tudi vi z zaupanjem v našo trgovino. Naše geslo: DOBRO BLAGO, NIZKE CENE, PRIJAZNA POSTREŽBA!

HALO MLINARJI! Kupim dobro ohranjene: Tara dvostručni sit s Triur cilindrom, luščilnico in štiridelni »planširca. — Friben Anton, Koprivnica, Savska banovina.

POZOR GOSTILNIOARJI! Imam 1 vagon Ia starega vina (1932) in ca. 45 hl novega, postaja Ormož. — Rejni reflektanti naj me točno obvestijo o prihodu, da pridem z vozom po nje v Ormož. — Oković, posestnik, Zagreb, Draškovičeva ulica 28. 4902

OJ, SE BOMO PILI GA, Cvička in pa štajerca, Saj BRISKI je objavil spet, da bo ga točil po DIN DEVET! številko 2892 samo pokličite in naroči litrov pet, takoj na dom ti ga dostavi in računa le po Din devet. Vinarna Briški, Palača Grafike

DVA OBRITNIKA 30 let stara, želita poznanstva z gospodično ali vdovo z nekaj kapitala radi ženitve. — Ločene dopise pod »Sreča 120/4895« in »Bodočnost 1934/4895« na upravo »Slovenskega Naroda«.

KANARČKI, PAPIGICE naprodaj. — Ciglarjeva št. 10, Moste. 4894

Klavirji!

Pianini! Kupujte na obroke **od Din 400.—**

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Hölzl, Stingl original, ki so nesporno najboljši! (Lahka, precizna mehanika.) Pro daja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik Aleksandrova cesta št. 7. Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov in strun

ZA BOŽIČNE PRAZNIKE IN NOVO LETO točim pristna dalmatinska vina čez ulico po Din 8.—; prošek in žganje pa po Din 20.—. — Se priporoča Ivan Lisan, gostilna »Dalmacija«. 4893

KLAVIRJE, PIANINE prvovrstnih inozemskih znamk, ugodne cene; tudi na obroke in hranilne knjižice. — Najceneje popravila in uglašuje. — MUZIKA, Sv. Petra cesta 40. 59/L

Težko je dati dober nasvet — vendar storite najboljšo, če kupujete samo dobro blago, ker s tem prihranite največ denarja! Zato pojdite še danes po blago za oblake in zimsko suknjo v znano trgovino **R. MIKLAUC, „Pri škofu“** (Poleg škofije) Zadovoljni boste!

AVTOMOBILSKE GUME velikost 32x6, podložene in navadne, že rabljene kupi Anton Križar, Dolenji Logatec 37. 4834

IZBORNO ZIMSKO JABOLKO „Mošanček“ prodaja **Gospodarska zveza LJUBLJANA**